Lieta Nr.A42698608
AA43-0993-11/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 28.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere,
tiesneses M.Osmane un V.Zommere,

piedaloties pieteicējas apdrošināšanas akciju sabiedrības „BTA" pārstāvei *O.H.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iepirkumu uzraudzības biroja pārstāvei *D.P.*, trešās personas valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš" pārstāvim *N.D.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz apdrošināšanas akciju sabiedrības „BTA" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2008.gada 22.augusta lēmuma Nr.4-2.2/08-7 atcelšanu, sakarā ar apdrošināšanas akciju sabiedrības „BTA" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Iepirkumu uzraudzības biroja (turpmāk – IUB) Sūdzību izskatīšanas komisijas 2008.gada 22.augusta lēmumu Nr.4-2.2/08-7 (turpmāk – Lēmums) atļauts sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam VAS „Latvijas dzelzceļš" slēgt iepirkuma līgumu ar atklātā konkursā „Līgums par darbinieku veselības apdrošināšanu" (ID Nr. LZD-IB-2008/3) (turpmāk – Konkurss) noteikto uzvarētāju. Ar Lēmumu vienlaikus atzīta par nepamatotu AAS „BTA" (turpmāk – sabiedrība) sūdzība par to, ka VAS „Latvijas dzelzceļš" nepamatoti noraidīja sabiedrības piedāvājumu, jo nav izpildīta Konkursa nolikuma 3.15.3.punkta prasība, proti, Uzņēmumu reģistra izziņa par to, ka AAS „BTA" nav pasludināta par maksātnespējīgu, neatrodas likvidācijas stadijā un tās saimnieciskā darbība nav apturēta vai pārtraukta, ir izdota agrāk kā vienu mēnesi pirms piedāvājumu iesniegšanas dienas.

[2] 2008.gada 26.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts AAS „BTA" pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie motīvi.

[2.1] Lēmums ir pretrunā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 4.panta pirmajā daļā un 7.pantā ietverto publisko tiesību principu, ka viss, kas nav atļauts, ir aizliegts.

Prasība par termiņu, kādā ir izsniedzama izziņa, nav spēkā, jo likumā „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 92/50/EEC, 2004/17/EK un 2004/18/EK šādi termiņu nav paredzēti.

[2.2] Likuma „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" 60.panta pirmā daļa nav piemērojama, lai pamatotu pasūtītāja tiesības noteikt izziņas pieprasīšanas un tās izsniegšanas termiņu. Uzņēmumu reģistra izziņa sniedz informāciju par pretendentu tikai uz tās izsniegšanas brīdi, kā rezultātā situācija, kad tiek izvērtēti pretendenti un to piedāvājumi, attiecībā uz konkrētu pretendentu var būt jau mainījusies. Līdz ar to izziņas pieprasīšana un tās izsniegšanas termiņa noteikšana nevar būt objektīvs kritērijs pretendentu atlasei.

[3] IUB rakstveida paskaidrojumos pirmās instances tiesai pieteikumu neatzina, uzskatīja par nepamatotu.

[4] Trešā persona VAS „Latvijas dzelzceļš" paskaidrojumos pirmās instances tiesai norādīja, ka AAS „BTA" pieteikums ir noraidāms.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu noraidīts AAS „BTA" pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Tiesas spriedumā norādīti turpmāk minētie motīvi.

[5.1] No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka VAS „Latvijas dzelzceļš" izsludināja Konkursu, kura nolikums apstiprināts 2008.gada 19.martā. Ar VAS „Latvijas dzelzceļš" 2008.gada 17.jūlija lēmumu noraidīts sabiedrības piedāvājums sakarā ar Konkursa nolikuma prasību neizpildīšanu.

[5.2] Tiesa, atsaucoties uz APL 70.panta trešo daļu, konstatēja, ka pārsūdzētais administratīvais akts (Lēmums) jau ir izpildīts, jo līgums par iepirkumu ir noslēgts.

[5.3] Tiesa no APL 82.panta secināja, ka administratīvā akta spēka zaudēšana var būt šķērslis tā apstrīdēšanai, jo tikai šajā pantā uzskaitītajos gadījumos pieļaujama spēku zaudējuša administratīvā akta apstrīdēšana, proti, ja lēmums par apstrīdētā administratīvā akta tiesiskumu nepieciešams kādas privātpersonas tiesību aizsardzībai, atlīdzinājuma pieprasīšanai un lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Taču no minētā panta, kā arī no 81.panta otrās daļas, kas noteic, kāda satura lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu var pieņemt augstāka iestāde (minētās daļas 5.punkts nosaka, ka augstāka iestāde konstatē, vai administratīvais akts, kurš jau zaudējis spēku, ir bijis tiesisks vai prettiesisks), izriet, ka gadījumā, ja administratīvais akts ir zaudējis spēku, ir lemjams vairs tikai jautājums par šā akta tiesiskumu vai prettiesiskumu, nevis tā atcelšanu.

Tiesa atzina, ka Lēmums, ar kuru ir atļauts VAS „Latvijas dzelzceļš" slēgt iepirkuma līgumu ar Konkursā noteikto uzvarētāju, jau ir izpildīts un

ir zaudējis spēku. Līdz ar to tiesa nevar Lēmumu kā spēku zaudējušu administratīvo aktu atcelt, bet spriedumā var izvērtēt tikai tā tiesiskumu.

[5.4] Lietā nav strīda par to, ka Konkursa nolikuma 3.15.3.punktā tika noteikts, ka pretendentam piedāvājuma atlases dokumentos jāiesniedz izziņa, kuru ne agrāk kā vienu mēnesi pirms piedāvājuma iesniegšanas dienas izdevis Uzņēmumu reģistrs vai analoģiska kompetenta institūcija citā valstī. Tāpat nav strīda, ka likumā „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 92/50/EEC, 2004/17/EK un 2004/18/EK šādi termiņi nav paredzēti. Strīds ir par to, vai pasūtītājam bija tiesības Konkursa nolikumā noteikt minētās izziņas derīguma termiņu.

[5.5] Likuma „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" 60.panta pirmajā daļā noteikts, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs atklātu procedūru pretendentu atlasei izvirza objektīvus kritērijus un nosacījumus, kas piegādātājiem ir pieejami. Tātad no minētās tiesību normas izriet sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja tiesības noteikt objektīvus kritērijus un nosacījumus, kas piegādātājiem ir jāievēro. Attiecīgi konkrētajā gadījumā arī VAS „Latvijas dzelzceļš" kā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam bija tiesības pretendentiem izvirzīt zināmas prasības.

[5.6] Kritēriji, kādiem ir jāatbilst kandidātiem, ir iestrādāti Konkursa nolikumā.

Tiesa secināja, ka konkursa izsludināšanas laikā nevienā no iepirkumu procedūras regulējošajiem normatīvajiem aktiem nebija noteikti termiņi izziņu un citu dokumentu derīgumam.

Pamatojoties uz minēto un likuma „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" 60.panta pirmo daļu, tiesa secināja, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs VAS „Latvijas dzelzceļš" bija tiesīgs noteikt konkrētus kritērijus attiecībā uz Uzņēmumu reģistra izdotās izziņas derīguma termiņu.

Tā kā pieteicēja nebija izpildījusi Konkursa nolikuma 3.15.3.punktā noteiktās prasības attiecībā uz Uzņēmumu reģistra izziņas izsniegšanas termiņu, tiesa secināja, ka pieteicēja pamatoti izslēgta no turpmākas dalības iepirkumu procedūrā. Līdz ar to Lēmumā pareizi secināts, ka pieteicējas sūdzība nav pamatota, un ir atļauts sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam – VAS „Latvijas dzelzceļš" – slēgt iepirkuma līgumu ar Konkursa uzvarētāju.

[5.7] Nav pamatota pieteicējas atsauce uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2010.gada 16.jūlija spriedumu lietā Nr.A424553307. Minētajā lietā tika vērtēts, kāda rakstura nepatiesa informācija ir vērtējama kā būtiska, savukārt konkrētajā lietā ir strīds par to, vai pasūtītājam bija tiesības konkursa nolikumā ietvert atsevišķus kritērijus.

[5.8] Tiesa noraidīja kā nepamatotu pieteicējas argumentu, ka Lēmums ir pretrunā ar APL 7.pantā noteikto principu. IUB tiesības un pienākumus

nosaka Publisko iepirkumu likums. No minētā likuma 81.panta cita starpā izriet, ka IUB funkcija ir pārraudzīt iepirkuma procedūras atbilstību likuma prasībām un izskatīt iesniegumus par iepirkuma procedūras pārkāpumiem.

Līdz ar to IUB, izskatot pieteicējas sūdzību un pieņemot Lēmumu, ir darbojies tam ar likumu noteiktās kompetences ietvaros.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 26.augusta spriedumu AAS „BTA" iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Atsaucoties uz Senāta 2010.gada 16.jūlija spriedumu lietā A42453307, pieteicējas mērķis bija parādīt, ka iesniegtā piedāvājuma noraidīšana pieļautās neuzmanības kļūdas dēļ ir pārlieku formāla un neatbilstoša samērīguma principam, kā to atzinis Senāts, un šajā gadījumā nav nozīmes tam, par ko ir konkrētā lieta. Senāta atziņa līdzīgā lietā (pretendenta automātiska izslēgšana no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, pamatojoties uz piemēroto normu, tikai nebūtiskas neprecizitātes (neuzmanības kļūdas) dēļ pretendenta iesniegtajā kvalifikācijas novērtēšanai, būtu pārlieku formāla un neatbilstoša samērīguma principam) ir attiecināma arī uz izskatāmo jautājumu. Pieteicēja ir pieļāvusi nebūtisku neprecizitāti (neuzmanības kļūdu), iesniedzot pakalpojuma sniedzējam izziņu, kas ir vecāka par Konkursa nolikumā noteikto, kas būtībā atspoguļo faktiski esošo situāciju gan uz piedāvājuma iesniegšanas, gan uz lēmuma pieņemšanas, gan arī uz šodienas brīdi (turklāt jāatzīmē, ka nolikumā noteiktajā laikā izņemtā izziņa var arī neatspoguļot faktisko situāciju pat uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi), ir pārlieku formāla un neatbilstoša samērīguma principam.

Tiesa nav vērtējusi, vai Konkursa nolikuma 3.15.3.punktā noteiktais iesniedzamās izziņas izdošanas laiks ir atzīstams par objektīvu pretendentu atlases kritēriju likuma „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" 60.panta pirmās daļas izpratnē.

Tiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas norādes, ka arī izziņa, kuru ne agrāk kā vienu mēnesi pirms piedāvājuma iesniegšanas dienas izdevis Uzņēmumu reģistrs, neatspoguļo faktisko situāciju uz piedāvājuma iesniegšanas dienu, bet gan tikai un vienīgi ziņas par pretendentu uz izziņas izdošanas dienu. Neatkarīgi no pretendenta iesniegtās izziņas, informācija par pretendenta maksātspēju pie piedāvājuma izvērtēšanas tiek pārbaudīta.

[6.2] Tiesa nav ņēmusi vērā pieteicējas argumentu, ka prasība par termiņa, kādā ir izsniedzama izziņa, ievērošanu nav spēkā, jo likumā „Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" un iepirkumiem saistošajās Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 92/50/EEC, 2004/17/EK un 2004/18/EK šādi termiņi nav paredzēti.

[6.3] Pasūtītāja Konkursa nolikuma 1.11.punktā ir norādītas pazīmes, kad pretendents var tikt izslēgts no dalības konkursā. Pieteicēja neatbilst nevienai no šajā punktā minētajām pazīmēm.

[6.4] Apstāklis, ka pieteicējas piedāvājumam tika pievienota Uzņēmumu reģistra izziņa, kas izsniegta agrāk kā vienu mēnesi pirms

piedāvājuma iesniegšanas dienas, ir atzīstams par nebūtisku nepilnību, kas nevarēja tikt atzīta par pamatu pieteicējas piedāvājuma, kas, cita starpā ir bijis arī ar viszemāko cenu, noraidīšanai.

[6.5] Pieteicējas izslēgšana no Konkursa ir atzīstama par nesamērīgu sabiedrības interesēm, kā rezultātā tika pārkāpts publiskā iepirkuma procedūras mērķis – valsts līdzekļu efektīva izmantošana. Pretendenta neapzināti pieļauta kļūda piedāvājumā nevar būt par pamatu pretendenta izslēgšanai no konkursa.

[6.6] Ja pasūtītājam pieteicējas pieļautās kļūdas dēļ radās šaubas par to, vai pieteicējai nav pasludināts maksātnespējas process, pasūtītāja varēja ieskatīties publiskajā reģistrā vai lūgt papildināt sniegto informāciju, kā to paredz APL 59.pants.

[6.7] Likuma ,,Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" mērķis nav izslēgt no dalības iepirkuma procedūrā pretendentu, kurš pieļāvis kādu kļūdu savā piedāvājumā, bet gan tādu pretendentu, kurš neatbilst likuma un pasūtītāja izvirzītajām prasībām, taču vēlas iegūt līguma slēgšanas tiesības, maldinot pasūtītāju par savu atbilstību likumu un pasūtītāja prasībām.

[6.8] Likuma ,,Par iepirkumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju vajadzībām" 60.panta ceturtās daļas 2.punkts uzliek par pienākumu pakalpojuma sniedzējam patstāvīgi iegūt informāciju par pretendenta aktīviem maksātnespējas, likvidācijas, bankrotiem un darbības apturēšanu, pārtraukšanu vai izbeigšanu, nosakot par pienākumu pakalpojuma sniedzējam izslēgt pretendentus vai kandidātus, ja tiek konstatēta kaut viena no šī panta daļā uzskaitītām pazīmēm.

[7] IUB rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzina, lūdza to noraidīt, atsaucoties uz pirmās instances tiesā sniegtajiem argumentiem un apsvērumiem, kā arī norādot, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

[8] VAS ,,Latvijas dzelzceļš" rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzina, lūdza pieteicējas pieteikumu noraidīt, pievienojoties IUB un pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem argumentiem. Trešā persona, atsaucoties uz Konkursa nolikuma 3.15.3.punktu, 5.3.punktu un nolikuma 3.sadaļu, papildus norādīja, ka pieteicēja iesniegtajā pieteikumā apliecināja, ka Konkursa nolikums pretendentam ir skaidrs un saprotams, iebildumu un pretenziju nav. Konkursa nolikumu pieteicēja nav apstrīdējusi.

Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka tās piedāvājumā norādītā apdrošināšanas prēmija uz trim gadiem ir vismazākā (2684884,91 lati), VAS ,,Latvijas dzelzceļš" norāda, ka piedāvājuma cena ir tikai viens no trijiem piedāvājumu vērtēšanas kritērijiem.

[9] Tiesas sēdē apgabaltiesā pieteicējas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem pamatiem, IUB pārstāve un VAS „Latvijas dzelzceļš" apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[11] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apgabaltiesa, pārbaudījusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, atzīst, ka Administratīvā rajona tiesa pieteikumā minētos apstākļus ir pārbaudījusi vispusīgi un pilnīgi, tiesa ir pareizi piemērojusi tiesību normas, kas attiecas uz izskatāmo gadījumu, un tiesas sniegtā argumentācija ir pareiza. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, kas norādīta šā sprieduma [5] punktā.

[12] Apgabaltiesa, ņemot vērā pieteicējas apelācijas sūdzības argumentus, papildus norāda, ka AAS „BTA" tika nevis izslēgta no dalības Konkursā, bet gan tās piedāvājums tika noraidīts. Pieteicēja konkrētajā gadījumā nebija izpildījusi vienu no Konkursa nolikuma prasībām – nebija iesniegusi Uzņēmumu reģistra izziņu, kas izdota ne agrāk kā vienu mēnesi pirms piedāvājuma iesniegšanas.

Kā to pamatoti norādīja pirmās instances tiesa, atbilstoši normatīvajam regulējumam, VAS „Latvijas dzelzceļš" bija tiesības Konkursa nolikumā noteikt konkrētas prasības pretendentiem. Minētā prasība ir viens no nosacījumiem dalībai iepirkuma procedūrā. Apgabaltiesas ieskatā Konkursa nolikuma prasība iesniegt Uzņēmumu reģistra izziņu, kas izdota ne agrāk kā vienu mēnesi pirms piedāvājuma iesniegšanas dienas, nav uzskatāma nedz par neobjektīvu prasību, nedz arī par tādu prasību, ko pretendents nevarētu izpildīt.

Apgabaltiesa piekrīt pieteicējai, ka Konkursa nolikuma 3.15.3.punktā pieprasītā Uzņēmumu reģistra izziņa var neatspoguļot pieteicējas faktisko stāvokli (attiecībā uz to, vai pieteicēja nav pasludināta par maksātnespējīgu, neatrodas likvidācijas stadijā vai tās saimnieciskā darbība nav apturēta vai pārtraukta) piedāvājuma izvērtēšanas laikā. Taču minētais nenozīmē, ka pretendentam nav jāievēro Konkursa nolikuma prasības. Savukārt sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja pienākums, izvērtējot iesniegtos

piedāvājumus, ir pārliecināties, vai pretendents ir iesniedzis visus prasītos dokumentus saskaņā ar iepirkuma procedūras dokumentos izvirzītajām prasībām.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt apdrošināšanas akciju sabiedrības „BTA" pieteikumu par Iepirkumu uzraudzības biroja 2008.gada 22.augusta lēmuma Nr.4-2.2/08-7 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Gintere

Tiesneses M.Osmane

V.Zommere